

**Instrukce náměstkyně pro řízení sekce zaměstnanosti
č. X/2020**

Věc: Realizace příspěvku cíleného programu „Antivirus“

Určeno pro: Úřad práce České republiky

Datum účinnosti od: 30. 3. 2020

Platnost a účinnost do:

Zrušovaný řídicí akt MPSV:

Vypracoval: odbor trhu práce a podpory výzkumu a vývoje

Č.j.: MPSV-2020/-414

Počet stran:

Zpracovatel: JUDr. Veronika Trejbal Sokolská
ředitelka odboru trhu práce a podpory výzkumu a vývoje

Dne: XX. XX. 2020

Schválil: PhDr. Kateřina Štěpánková
zaměstnanosti pověřena zast. náměstkyně pro řízení sekce

Dne: XX. XX. 2020

Za účelem sjednocení postupu Úřadu práce České republiky při poskytování příspěvku cíleného programu „Antivirus“:

1. Vydávám

Instrukci k realizaci příspěvku cíleného programu „Antivirus“

2. Ukládám

Úřadu práce České republiky zajistit realizaci plnění povinností vyplývajících z této instrukce.

3. Instrukce nabývá účinnosti dnem 30. 3. 2020

PhDr. Kateřina Štěpánková
pověřena zastupováním náměstkyně pro
řízení sekce zaměstnanosti

ÚVOD

Usnesením č. 257/2020 ve znění usnesení č. 293/2020 ze dne 23. března 2020 schválila vláda cílený program „Antivirus“. Cílem tohoto programu je zmírnit negativní dopady celosvětového šíření onemocnění COVID-19 způsobeného virem SARS-CoV-19 (dále jen „COVID-19“) na zaměstnanost v České republice. Vývoj šíření onemocnění COVID-19 ve světě a po 1. březnu 2020 i v České republice může vyvolat závažné hospodářské problémy s negativním dopadem na míru zaměstnanosti.

K zamezení šíření nákazy COVID-19 přistupuje Česká republika, zejména orgány ochrany veřejného zdraví a vláda, k přijímání karanténních opatření, mimořádných opatření a krizových opatření v souladu zejména se zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOVZ“) a zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů („krizový zákon“), ve znění pozdějších předpisů. K obdobným opatřením přistupují celosvětově i další státy.

Přijímaná ochranná opatření mají negativní dopad na zaměstnavatele, neboť vyvolávají překážky v práci omezující činnost zaměstnavatele. Zaměstnavatel je v takovýchto případech povinen postupovat v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZP“) a ve stanovených případech poskytovat zaměstnancům po dobu trvání takovýchto překážek v práci náhradu mzdy. Tím vznikají zaměstnavateli náklady nekompensované jeho činností. Zároveň nejsou takovéto překážky v práci objektivně zaviněny zaměstnavatelem, ale způsobeny zásahy státní správy. Vzniklé hospodářské ztráty mohou vést k zániku pracovních míst a negativně ovlivnit trh práce a zaměstnanost v České republice.

Cíleným programem se rozumí podle § 120 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZO“) soubor opatření zaměřených ke zvýšení možnosti fyzických osob nebo jejich skupin uplatnit se na trhu práce. U zaměstnanců zaměstnavatelů postižených šířením nákazy COVID-19 a souvisejícími opatřeními dochází ke zvýšení rizika ztráty zaměstnání v důsledku zastavení či omezení činnosti zaměstnavatele. Cílený program Antivirus tedy preventivně přispěje ke zlepšení postavení těchto osob na trhu práce prostřednictvím podpory udržení stávajícího zaměstnání.

Cílem programu je kompenzace mzdových nákladů, či jejich části, v podobě náhrad mezd nebo platů náležejících zaměstnancům za dobu překážek v práci vyvolaných karanténou, mimořádnými opatřeními a krizovými opatřeními souvisejícími se šířením nákazy COVID-19 jak v České republice, tak v zahraničí. Prostřednictvím cíleného programu Antivirus bude postiženým zaměstnavatelům vyplácen finanční příspěvek.

Část první OBECNÉ ZÁSADY

1. Příspěvek cíleného programu „Antivirus“ (dále jen „příspěvek“) je realizován na základě ustanovení § 120 ZoZ a na jeho realizaci se vztahují stejná obecná pravidla jako na jiné nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, nestanoví-li tato instrukce jinak, zejména tedy § 118 a 119 ZoZ. Příspěvek bude poskytován na základě písemné dohody, která bude uzavřena mezi žadatelem a ÚP ČR v návaznosti na žádost žadatele.
2. Příspěvek je určen na krytí nebo úhradu náhrad mezd nebo platů, které zaměstnancům přísluší v souladu s režimy uvedenými v bodě 4. této části instrukce.
3. Výše náhrad mezd nebo platů vychází dle příslušných ustanovení ZP z průměrného výdělku zaměstnanců. Průměrným výdělkem zaměstnance se rozumí průměrná hrubá mzda nebo platu zúčtovaná zaměstnanci k výplatě v rozhodném období.
4. Příspěvek náleží žadateli v případě, že se nachází v některém z následujících režimů omezení provozu v souvislosti s COVID-19 (dále jen „režim“):
 - 4.1. **Režim A** - nařízení karantény zaměstnancům
 - Zaměstnanec nemohl vykonávat práci z důvodu důležité osobní překážky v práci podle § 191 ZP spočívající v nařízení karantény.
 - Karanténou se rozumí podle § 347 odst. 4 ZP též izolace podle § 2 odst. 5 ZOVZ.
 - Karanténa byla nařízena v souvislosti s COVID-19.
 - Zaměstnavatel vyplácí takovýmito zaměstnancům náhradu mzdy nebo platu podle § 192 ZP.
 - 4.2. **Režim B** - mimořádná krizová opatření
 - Zaměstnanec nemohl vykonávat práci z důvodu jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele spočívající v uzavření nebo omezení provozu z důvodu mimořádných krizových opatření přijatých vládou, mimořádných opatření přijatých Ministerstvem zdravotnictví či jiným orgánem ochrany veřejného zdraví (např. Krajská hygienická stanice) v souvislosti s COVID-19 po dobu nouzového stavu.
 - Zaměstnavatel vyplácí takovýmito zaměstnancům náhradu mzdy nebo platu podle § 208 ZP, a to ve výši 100 % průměrného výdělku zaměstnance.
 - 4.3. **Režim C** - absence významné části zaměstnanců
 - Zaměstnavatel není schopen přidělovat práci zaměstnancům z důvodu jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele vyvolané absencí významné části jeho zaměstnanců.
 - Zaměstnavatel vyplácí takovýmito zaměstnancům náhradu mzdy nebo platu podle § 208 ZP, a to ve výši 100 % průměrného výdělku zaměstnance.
 - Za absenci významné části zaměstnanců zaměstnavatele je považována absence alespoň 30 % zaměstnanců v rámci konkrétní provozovny zaměstnavatele, a to z důvodu důležité osobní překážky v práci podle § 191 ZP:
 - spočívající v nařízení karantény, přičemž karanténou se rozumí podle § 347 ZP též izolace podle § 2 odst. 5 ZOVZ, nebo

- spočívající v péči o dítě z důvodů stanovených v § 39 zákona č. 187/2006, o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- Výpočet kvóty absence významné části zaměstnanců zaměstnavatele vychází z fyzického počtu zaměstnanců. Kvóta je splněna v případě, že ve kterémkoliv dni kalendářního měsíce, za který zaměstnavatel žádá o příspěvek, bude podíl počtu absentujících zaměstnanců a celkového počtu zaměstnanců zaměstnavatele alespoň 30 %. Výpočet kvóty bude uveden na formuláři „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus (režim C)“, který bude žadatel v souladu s uzavřenou písemnou dohodou předkládat Úřadu práce ČR.

4.4. Režim D - prostoj z důvodu omezení dodávek

- Zaměstnavatel není schopen zaměstnanci přidělovat práci v důsledku výpadku výrobních vstupů, tj. dodávek nezbytných surovin, výrobků či služeb v souvislosti s COVID-19.
- Zaměstnavatel vyplácí takovýmito zaměstnancům náhradu mzdy nebo platu podle § 207 písm. a) ZP ve výši nejméně 80 % průměrného výdělku zaměstnance.
- Zaměstnavatel prokáže souvislost přerušení dodávek s COVID-19, a to v rámci výkazu „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus (režim D)“, který bude žadatel v souladu s uzavřenou písemnou dohodou předkládat Úřad práce ČR.

4.5. Režim E - částečná nezaměstnanost

- Zaměstnavatel nemůže zaměstnanci přidělovat práci v rozsahu 20 % až 80 % stanovené týdenní pracovní doby podle § 79 ZP z důvodu dočasného omezení poptávky po jím vyráběných výrobcích či poskytovaných službách, a to v souvislosti s COVID-19. Rozsah výpadku pracovní doby se zjišťuje v rámci konkrétní provozovny zaměstnavatele a za kalendářní měsíc, ve kterém zaměstnavatel o příspěvek žádá. Rozsah výpadku se vypočítá jako podíl souhrnu hodin předmětné překážky v práci zaměstnanců, kterých se překážka v práci týká a souhrnu stanovené týdenní pracovní doby všech zaměstnanců zaměstnavatele.
- Zaměstnavatel vyplácí takovýmito zaměstnancům náhradu mzdy nebo platu podle § 209 ZP ve výši nejméně 60 % průměrného výdělku zaměstnance, resp. v souladu s dohodou s odborovou organizací či vnitřním předpisem zaměstnavatele.
- Zaměstnavatel prokáže souvislost snížení svého odbytu s COVID-19, a to v rámci výkazu „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus (režim E)“, který bude žadatel v souladu s uzavřenou písemnou dohodou předkládat Úřadu práce ČR.

5. Příspěvek náleží žadateli pouze na zaměstnance v pracovním poměru. V případě režimu A lze poskytovat příspěvek také na zaměstnance zaměstnávané v rámci dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce.
6. Skutečnost, zda žadatel uplatňuje při rozvržení pracovní doby svých zaměstnanců konto pracovní doby podle § 86 a násl. ZP, není pro nárok na tento příspěvek rozhodující.
7. Příspěvek nelze poskytovat zaměstnavateli, který je agenturou práce podle ustanovení §307a a násl. ZP.

Část druhá VÝŠE PŘÍSPĚVKU A OBDOBÍ JEHO POSKYTOVÁNÍ

1. Příspěvek náleží žadateli ve výši:
 - 1.1. 100 % náhrad mezd nebo platů příslušejících zaměstnancům v případě režimu A,
 - 1.2. 80 % náhrad mezd nebo platů příslušejících zaměstnancům v případě režimu B, maximálně však 24 800 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance.
 - 1.3. 80 % náhrad mezd nebo platů příslušejících zaměstnancům v případě režimu C, maximálně však 24 800 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance,
 - 1.4. 50 % náhrad mezd nebo platů příslušejících zaměstnancům v případě režimu D, maximálně však 12 400 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance,
 - 1.5. 50 % náhrad mezd nebo platů příslušejících zaměstnancům v případě režimu E, maximálně však 9 300 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance.
2. Příspěvek bude zaměstnavateli poskytován za dobu trvání překážek v práci z důvodů podle části první bod 4. této instrukce.
3. Počátek období, za které bude příspěvek poskytován, odpovídá datu, od kterého první zaměstnanec zaměstnavatele nemůže či nemohl vykonávat práci z důvodů překážek v práci podle části první bod 4. této instrukce.
4. Konec období, za které bude příspěvek poskytován, stanovila vláda usnesením č. 257/2020 ve znění usnesení vlády č. 293/2020 ze dne 23. března 2020, a to následovně:
 - 4.1. 30. června 2020 pro režim A,
 - 4.2. 1. dubna 2020 pro režim B,
 - 4.3. 30. dubna 2020 pro režimy C až E.
5. Konec období, za které lze příspěvek poskytovat, může být usnesením vlády prodloužen. V takovém případě se postupuje dle aktuálního usnesení vlády.

Část třetí ZPŮSOB REALIZACE

1. Příspěvek bude poskytován na základě písemné dohody, která bude uzavřena v návaznosti na písemnou žádost žadatele, přičemž Úřad práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“) uzavře tuto dohodu se všemi žadateli splňujícími podmínky cíleného programu a této instrukce.
2. Příspěvek náleží žadatelům při splnění podmínek cíleného programu a této instrukce od 1. března 2020 po dobu specifikovanou v části druhé této instrukce. Datum 1. března 2020 je počátek období, za které lze žádat o příspěvek na krytí nebo úhradu náhrad mezd nebo platů v jednotlivých režimech. Konkrétní počátek období čerpání příspěvku bude odpovídat datu, ve kterém vznikla prvnímu zaměstnanci žadatele překážka v práci v souvislosti s COVID-19.

3. Datum počátku období čerpání příspěvku může předcházet datu uzavření dohody. Uznatelné jsou tedy také náklady vynaložené na náhrady mzdy nebo platů, které vznikly v souladu s režimy před uzavřením dohody.
4. Dohoda umožňuje poskytovat příspěvek na jeden či více režimů podle toho v jakých režimech se zaměstnanci zaměstnavatele v daném kalendářním měsíci nachází. Dohoda je rámcovým sjednáním nároku žadatele na příspěvek podle jednotlivých režimů. Konkrétní částku příspěvku, o kterou žadatel žádá, bude uvádět ve výkazu „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus“. Tento výkaz bude žadatelem předkládán samostatně pro každý režim. Výkaz „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus“ bude žadatelem za jednotlivé měsíce předkládán ÚP ČR nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí vykazovaného měsíčního období. Předchází-li počátek období poskytování příspěvku datu uzavření dohody, výkaz za měsíce předcházející datu uzavření dohody žadatel doloží nejpozději do 30 kalendářních dnů ode dne uzavření dohody. Případně-li poslední den uvedených lhůt na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem pro doložení nejbližší příští pracovní den.
5. Výkaz „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus“ bude obsahovat seznam zaměstnanců, na které zaměstnavatel za příslušný měsíc požaduje příspěvek dle jejich zařazení do režimů, výši průměrného výdělku zaměstnance, ze kterého zaměstnavatel vychází při určování výše náhrady mzdy nebo platu, výši náhrady mzdy nebo platu příslušející zaměstnanci, výši příspěvku a počet hodin překážky v práci v daném měsíci.
6. Žadatel nemusí zaměstnanci vyplatit náhradu mzdy nebo platu a odvést povinné odvody před poskytnutím příspěvku ÚP ČR. Náhrada mzdy nebo platu však musí být vyplacena a související odvody odvedeny ve lhůtách stanovených příslušnými právními předpisy. Pokud žadatel náhradu mzdy nebo platu nevyplatí a související odvody neodvede ve lhůtách stanovených příslušnými právními předpisy, jedná se o důvod k vrácení příspěvku.
7. Vyplacení náhrad mezd nebo platů a odvedení případných odvodů žadatel v rámci výkazu „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus“ nedokladuje. ÚP ČR vyplatí příspěvek na základě informací uvedených žadatelem ve výkazu „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus“. Ověření správnosti vyplacení náhrad mezd nebo platů, odvedení případných odvodů a dalších informací uvedených ve výkazu je ponecháno na následné kontrolní činnosti ÚP ČR. V případě, že by byl příspěvek poskytnut v rozporu s dohodou nebo ve vyšší částce, než náležel, jedná se o důvod k vrácení příspěvku.
8. Součástí výkazu „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus“ je dále:
 - 8.1. v případě vyúčtování vztahujícího se k režimu C výpočet kvóty podle části první bod 4.3. této instrukce,
 - 8.2. v případě vyúčtování vztahujícího se k režimu D doklad prokazující souvislost s COVID-19 podle části první bod 4.4. této instrukce, tj. příčinnou souvislost mezi omezením vstupních dodávek (služeb, výrobků, surovin) a nákazou COVID-19, resp. opatřeními přijímanými jak v České republice, tak v zahraničí s cílem zamezit šíření této nákazy; lze doložit například smlouvy s dodavateli ze zasažených regionů, včetně dokladů prokazujících storno či odložení předmětných dodávek (např. korespondence, vypovězení dohod, apod); lze prokázat i popisem, jakým způsobem přijímaná opatření omezují vstupní dodávky (např. souvislost s mimořádnými krizovými opatřeními vlády, Ministerstva zdravotnictví či jiných orgánů ochrany veřejného zdraví).

- 8.3.** v případě režimu E výpočet rozsahu překážek v práci podle části první bod 4.5. této instrukce, dohodu s odborovou organizací nebo vnitřní předpis podle § 209 odst. 2 ZP a doklad prokazující souvislost s COVID-19, tj. příčinnou souvislost mezi omezením poptávky a COVID-19, resp. opatřeními přijímanými jak v České republice, tak v zahraničí s cílem zamezit šíření této nákazy; lze doložit například smlouvy s odběrateli ze zasažených regionů, včetně dokladů prokazujících storno či odložení předmětných dodávek (např. korespondence, vypovězení dohod, apod); lze prokázat i popisem, jakým způsobem přijímaná opatření omezují poptávku (např. souvislost s mimořádnými krizovými opatřeními vlády, Ministerstva zdravotnictví či jiných orgánů ochrany veřejného zdraví).
- 9.** Doklady uvedené v bodě 8. této části instrukce předloží zaměstnavatel s prvním výkazem „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus“ a dále pak pouze v případě, že došlo ke změně oproti již doloženým skutečnostem.
- 10.** Příspěvek je poskytován měsíčně a je splatný do 30 kalendářních dnů ode dne, kdy žadatel doloží ÚP ČR výkaz „Vyúčtování náhrad mezd – Antivirus“. První příspěvek za kalendářní měsíc lze poskytnout žadateli až po prokázání bezdlužnosti v souladu s žádostí a ustanovením § 118 odst. 3 ZoZ. Potvrzení o bezdlužnosti lze v případě tohoto příspěvku doložit ÚP ČR až v průběhu účinnosti dohody.
- 11.** Příspěvek žadateli nenáleží na zaměstnance za kalendářní měsíc, za který mu byl na tohoto zaměstnance poskytnut ÚP ČR jiný příspěvek, jehož výše se stanoví na základě skutečně vynaložených prostředků na mzdy nebo platy, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu zaměstnance.

PhDr. Kateřina Štěpánková
pověřena zastupováním náměstkyně pro
řízení sekce zaměstnanosti